

vexiologie

Zpravodaj Vexilogického klubu při OKD Praha 3,
obsahující odborná pojednání a informace o vlajkách

Ing. Josef Česák

34

MODRÝ PETR

Jednou z početných oblastí vexilogie jsou námořní signální vlajky, jimiž by každá systematická učebnice vexilogie vlastně měla začínat. Vlajka se zrodila na moři a vedle identifikační funkce začala tam brzy plnit i důležitou funkci komunikační. Potřeba stálé komunikace vznikala především uvnitř seskupení lodí, tedy na poměrně krátkou vzdálenost, při níž odpadl požadavek, aby vlajka byla pokud možno monochromní, a kdy se vedle kontrastních barev uplatnila i na moři málo výrazná modrá. Do krajnosti se jít ovšem nedalo, a tak modrá vlajka se šesti bílými kotouči, se kterou se poprvé setkáváme v signální knize admirála Edwarda Hawka v roce 1756 a jejíž slovní popis zněl "blue pierced with white" (doslova přeloženo: "modrá prošpikovaná bílou"), byla již v příštím vydání kódů v roce 1762 nahrazena modrou s bílým polem uprostřed. Nová verze dostala v námořnickém slangu název Modrý Petr. Údajně proto, že v abecedním kódu tato vlajka zastupuje písmeno "P". Anglický "spelling" se však objeje bez přiměřu na způsob "P jako Petr", a proto je přinejmenším stejně pravděpodobný výklad, že název "Blue Peter" vznikl zkoumáním oficiálního popisu vlajky v signálním kódu (Blue pierced...), tím spíše, že modrá vlajka s bílým polem uprostřed má ještě jiné významy. Svým vzhledem připomíná spíše hranatou nulu než písmeno P a v numerickém kódu také skutečně nulu vždy znamenala (s výjimkou krátkého období za napoleonských válek, poté co fregata Redbridge i s kódem padla do rukou Francouzů a britská admirálita "k oklamání nepřitele" změnila význam této signální vlajky dočasně na číslo

lici 2). Z nulové hodnoty snad vyplynul i její zvláštní význam, pokud byla vyvěšována na širém moři samostatně: znamenala zápornou odpověď na otázku z velitelské lodi. Odpovídat na otázku se řekne anglicky "repeat" a signální vlajka, kterou se odpovídá, se jmenuje "repeater". Toto slovo se uvádí jako druhý možný etymologický základ zkomojeniny "Peter", neboť ve výslovnosti se obě slova od sebe nepatrně liší jen nehlasnou předponou re-.

V dobách, kdy odjezd lodi z přístavu nebyl přesně stanoven, neboť se čekalo na příznivý vítr, cestující i posádka dávali přednost čekání na pevnině. Tehdy bylo vyvěšení "Modrého Petra" na předním stěžni, provázené zpravidla ranou z děla, signálem, že příznivý okamžik nastal a mužstvo i pasažéři se mají okamžitě dostavit na palubu. Poprvé použil tohoto smluvného znamení pro mimořádně velký konvoj nejvyšší velitel v přístavu Portsmouth admirál Peter Parker v roce 1793. Často se proto trvá, že vlajka dostala jeho křesní jméno. (S výrazem "Modrý Petr" se skutečně setkáváme až v záznamech z přelomu 18.a 19. století.) Podle kapitána A.T. Stewarta není dokonce vyloučeno, že název vlajky byl odvozen od slova "peter" s malým "p". Ve staré angličtině prý tote slovo znamenalo "zavazadlo" a vlajka - už svým vzhledem připomínající lodní kufr - měla být pobídkou všem na břehu: Balít, odjíždime! Jako poslední (ale z britského hlediska opravdu poslední!) možnost se připouští i to, že název vlajky vznikl zkomojením neanglického výrazu - poangličtěním francouzského nebo španělského slovesa "partir" (odjížděti) ...

Ať je tomu jakkoliv, název "Modrý Petr" zakorenil pevně ve vexilogické terminologii a neměl by zůstat neznámým pojmem ani pro nás - typické suchozemce.

NOVÉ VLAJKY

SVATÁ LUCIE

Ostrov Svatá Lucie se 22. února 1979 stal dalším samostatným státem v Karibské oblasti. Podobně jako ostatní ostrovy, které byly nebo ještě jsou v závislosti na Velké Británii, i Svatá Lucie byla v letech 1958 - 1962 součástí Západoindické federace a po jejím rozpuštění se stala samostatnou kolonií. V roce 1967 upravila

Velká Británie statut některých karibských kolonií a zřídila z nich tzv. autonomní přidružené státy, které se staly neplnoprávními členy britského Společenství národů. Na Svaté Lucii vstoupil nový statut v platnost 1. března 1967. Při té příležitosti byla přijata také nová vlajka, která zůstala v platnosti i nyní po vyhlášení plné nezávislosti. Tvoří ji modrý list (5:8), v jehož středu je umístěn černý rovnostranný, vrcholem vzhůru obrácený trojúhelník, jehož ramena jsou bíle lemována. Přes tento trojúhelník je položen o třetinu nižší žlutý trojúhelník; oba mají společnou základnu. Modrá barva symbolizuje moře, trojúhelník představuje ostrov Sv. Lucie, žlutá barva připomíná jeho břehy a černá vulkán Piton.

Až do r. 1967 užívala Sv. Lucie britskou modrou služební vlajku (Blue Ensign) s místním vlajkovým emblémem (badge) ve vlající části. První emblém, používaný do r. 1939, obsahoval v kruhovém poli pohled na ostrov v přirozených barvách, uprostřed s přístavem (v něm kotví tři lodě) a vlajkou na pobřežní budově a vpravo se dvěma horskými vrcholy tvaru homole. V dolní části emblému bylo motto STATIO HAUD MALE FIDA CARNIS. Tento emblém byl 16.8.1939 nahrazen novým; tvořil jej do bílého kruhového pole vsazený znak ostrova: černý štit rozdelený zlatým bambusovým křížem na čtyři pole, v prvním a čtvrtém poli byla umístěna zlatá růže, ve druhém a třetím zlatá lilie. Tento znak se ještě užíval několik let i po získání statutu přidruženého autonomního státu. Ke dni třetího výročí získání tohoto statutu (1.3.1970) byly dosavadní znak upraven následovně: barvy štítu byly převráceny (tj. černá znamení je na žlutém poli), na štit byla postavena zlatá přílba s klenotem v podobě ruky držící pochodén (vše v barvě zlaté). Strážci štítu se stali dva zlatí popoušci s rozevřenými křídly, stojící na černé, zlatě lemované stuze se zlatě napsanou devizou THE LAND, THE PEOPLE, THE LICHT (Země, lid, světlo). Po získání nezávislosti byl znak opět upraven, ale nejsou nám známy bližší podrobnosti o barvách. Upravený znak zachovává všechny dosavadní části, zavádí pouze novou kresbu jak papoušků, tak přílby, stuhy s heslem a navíc do klenotu a do papouščích zobáků přidává listy.

Pavel Fojtík

W.J.Gordon: A Manual of Flags, London 1933

O.Neubecker,N.Rentzmann: Wappen-Bilder-Lexikon, München 74.

L.Mucha,S.Valášek: Vlajky, znaky zemí světa, 2.vyd.Praha 1977.
Flagmaster 025.

KOMORY

Nová ústava Komorské federativní islámské republiky, přijatá 1.10.1978, popisuje v hlavě první, čl.2 také novou státní vlajku: "Národním emblémem je zelená vlajka, v jejíž středu je půlměsíc a čtyři hvězdy barvy bílé."

K tomuto poněkud nepřesnému popisu poznámenáváme, že půlměsíc je orientován svými růžky k vlajícímu cípu (jako u dosavadní vlajky), hvězdy jsou seřazeny šikmo do spojnice jeho růžek a všechny jsou pootočené jedním hrotom k žerďovému okraji vlajky.

JURA

Nový, 23. (resp. 26) švýcarský kanton - Jura - byl ustaven 23.9.1978. Jeho vlajka byla vytvořena už v r. 1943 podle návrhu z r. 1913 a schválena k místnímu užívání 12.9.1951. V r. 1976 bylo úřední povolení užívat ji zase odvoláno, po něvadě se stala vlajkou politické strany. Jako ostatní kantonální vlajky je i jurská vlajka čtvercová. Levá polovina je bílá a nese červenou biskupskou berlu, vycházející zřejmě z berly basilejského biskupství (oblast Jury k němu do Velké francouzské revoluce patřila), jež však je černá. V pravé polovině je sedm vodorovných pruhů střídavě červených a bílých, které údajně představovaly sedm francouzský mluvících okresů kantonu Bern; čtyři (červené pruhy) byly katolické, zbyvající tři (bílé pruhy) protestantské. Dnes je kanton Jura tvořen třemi okresy (Delémont, Porrentruy a Saignelégier). Znak kantonu má stejnou obsahovou, grafickou i barevnou skladbu jako vlajka.

ROVNÍKOVÁ GUINEA

Na barevné vlajkové tabuli banky "Barclays International" v příloze anglického zpravodaje Flagmaster se objevuje ve středu vlajky Rovníkové Guineje nový státní znak této země. Jeho barvy nejsou zřetelné, ale mají zřejmě odpovídat barvám, které známe z poštovních známk. Tato úprava vlajky Rovníkové Guineje nebyla dosud nikde uvedena ani uvařejněna.

VLAJKY SVOBODY

FRANCOUZSKÁ GUAYANA

Podle Flaggenmitteilungen č. 17 působí v poslední francouzské

kolonií na americkém kontinentě Guayaně od r. 1977 osvobozenecká organizace Bojová fronta tamtamové revoluce (Front de lutte Tam-Tam Révolution). Používá vlastní vlajku, jejíž list je rozdělen na dva stejně široké svislé pruhы, žerdový zelený a vlající žlutý. Uprostřed vlajky je červená pěticípá hvězda o opsaném průměru rovném cca 1/3 šířky listu. Poměr stran vlajky, která svým použitím panafričkých barev připomíná převážně černošské osídlení země, je zřejmě 2:3.

OMÁN

Ve Vexilogii č. 19 jsme přinesli informaci o vlajce tzv. Státu Omán (resp. imamátu Omán). Na poštovních známkách vydaných ománským exilovým vedením v roce 1967 se nachází poněkud odlišné vyobrazení této vlajky. Arabský text je na rozdíl od podoby, kterou jsme dříve uvedli, umístěn nad mečem, také podoba meče je odlišná - meč je nyní rovný s jiným tvarem jílce. Barvy vlajky jsou stejné, tj. červený nápis a meč na bílém poli. Která z obou variant této exilové vlajky je správná, nelze posoudit. Připomínáme, že zmíněné známky Státu Omán nejsou mezinárodně uznávány.

PALESTINA

Emblém Organizace pro osvobození Palestiny (PLO), který ta-
to bojová avantgarda palestinského lidu používá i na pale-
tinské národní vlajce, tvoří kruhové pole bílé barvy s vy-
obrazením dvou bojovníků PLO a mapy Palestiny. Partyzán
v popředi má část obličeje zahalenou do černé kukly, druhý
partyzán je v šedé. Hlaven samopalu vyčnívajícího mezi hla-
vami partyzána je černá, napravo umístěná mapa Palestiny
červená. V horní polovině je černý arabský opis, v dolní
pak černo-bílo-zelená palestinská trikolora zakončená na
obou koncích červenými kliny.

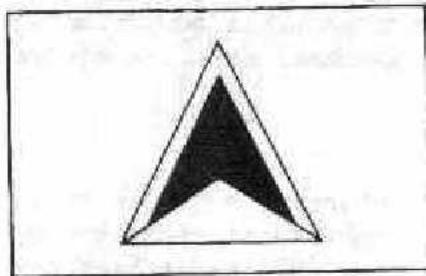
(Flaggemitteilungen č. 29)

- jm -

NOVÉ STÁTNÍ ZNAKY

ROVNÍKOVÁ GUINEA

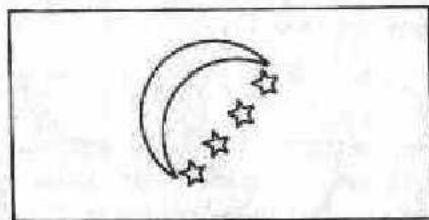
Podle oficiální informace je kohout na novém státním znaku Rovníkové Guineje červený (podle pošt. známky červenohnědý -pozn.red.). Pod ním jsou zkřížené zemědělské nástroje: starý typ motyky a sekery. Vodorovně je přes ně položena

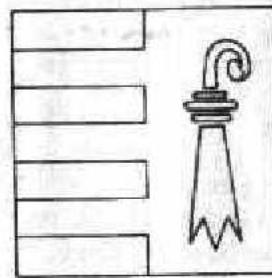
SVATÁ LUCIE

SVATÁ LUCIE

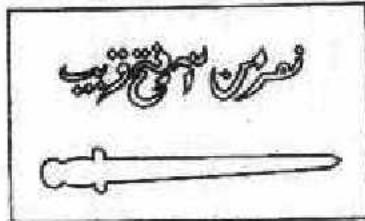

KOMORY

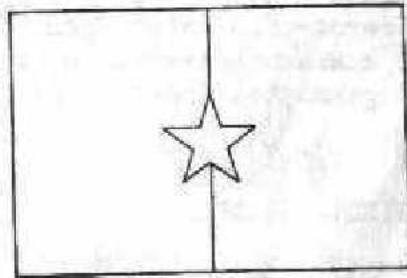

JURA

*zadání
řešení*

IMAMÁT OMÁN

P L T R

mačeta a svisle pilník. Po stranách je zobrazena motyka a krumpáč, vše v přirozených barvách. Nad mačetou je umístěna žlutá stužka s nápisem "Trabajo" (Práce), spodek znaku tvoří několikrát přeložená žlutá stuha s nápisem "Unidad, paz, justicia" (Jednota, mír, spravedlnost). Na rozdíl od znaku kresleného podle poštovní známky (Vexilologie č. 22, s. 312) chybí na oficiální kresbě znaku opis kolem kohouta, kresba zemědělských nástrojů a kohouta se liší v detailech a stuha nad mačetou není prázdná.

US

MALAJSIE

Státní znak Malajsie se asi od roku 1977 objevuje s úpravou posledního pole štítu, které náleží Saravaku a bylo pokryto saravackou vlajkou. V roce 1973 došlo ke změně vlajky i znaku Saravaku a nyní se v saravackém poli objevuje znak tohoto členského státu, jak byl vyobrazen ve Vexilogii č.11, str.106. Předposlední pole štítu patřilo dříve Singapuru, který však v r. 1965 Malajsii opustil. Nyní se přičítá zřejmě teritoriu spolkového hlavního města (tak jako jeden cíp hvězdy a jeden pruh na malajsijské vlajce). Nese obraz květu ibišku, jímž se ve východní Asii přátelsky zdravi přicházející hosté.

lm

SVATÝ TOMÁŠ A PRINCŮV OSTROV

Státní znak (Vexilologie 26, str.411) má zlatý štit, v něm zelenou palmu s hnědým kojenem a kořeny. Točenice je zlatozelená, páticepá hvězda modrá, stuhy jsou žluté, stržíci štítu v přirozených barvách (bělocedí); papoušek má červené ocasní pera. Nápis na stužkách zní REPÚBLICA DEMOCRÁTICA DE S. TOMÉ E PRÍNCIPE a UNIDADE-DISCIPLINA-TRABALHO.

WB

KAMERUN

Kamerunští občané nosí na svých oděvcích emblémy, které připomínají nový státní znak země. Její nás však informoval W. Bruck, užívá se podle sdělení kamerunského zastupitelského úřadu stále dosavadní znak se dvěma hvězdami.

lm

SOVĚTSKÝ SVAZ - RSFSR

Nová ústava Ruské sovětské federativní socialistické re-

publiky, přijatá 12.4.1978, poněkud upravila vzhled státního znaku této sovětské republiky. Článek 180 stanoví, že "státní znak RSFSR představuje kresba srpu a kladiva na rudém podkladu v paprscích slunce, obklopená stuhou s nápisem "RSFSR" a "Proletáři všech zemí, spojte se!". V horní části znaku je pěticípá hvězda." Upravenou podobu znaku potvrzuje i dekret prezidia Nejvyššího sovětu RSFSR z 20.4.1978. (Flaggenmitteilung č. 31.)

pp

SOVĚTSKÝ SVAZ - GRUZIE

Podle informace A.Usačeva uvedené ve 30. Flaggenmitteilung byl do středu dosavadního státního znaku Gruzijské SSR umístěn název země v gruzínském písmu.

pp

SEVERNÍ KYPR

Na Světové výstavě poštovních známek Praha 1978 byla v expozici kyverských známek vystavena řada obálek, opatřených vedle severokyperských známek (tj. známek separátního "Kyversko-tureckého federálního státu") také přiležitostními poštovními razítky, která nesla vyobrazení severokyperského znaku. Je jím dosavadní znak Kyverské republiky (štít s holubicí umístěný mezi ratolestmi) doplněný nad štítem půlměsícem (orientovaným oběma růžky nahoru) a pěticípou hvězdou; mezi půlměsíc a hvězdu je pak umístěn letopočet 1975. Půlměsíc a hvězda jsou symboly Turků, letopočet připomíná rok vyhlášení tohoto separátního státu. Tuto podobu severokyperského znaku také potvrzuje 32. Flaggenmitteilung, uvádí ovšem jiný letopočet.

pf

ZAIR

Nová zairská ústava, přijatá 15.2.1978, popisuje státní symboly v první kapitole následovně:

- čl. 4: Emblémem republiky je jasně zelená vlajka, umístěná ve svém středu žlutý kruh, ve kterém je právě držící pochodeň s červeným plamenem.
- čl. 5: Jejím (republiky, pozn.) heslem je: PAIX, JUSTICE, TRAVAIL (Mír, spravedlnost, práce).
- čl. 6: Její znak se skládá z hlavy leoparda v pohledu

zepředu, vlevo je palmová větev a šíp, vpravo slnko kruh a kopí, vše umístěno na kameni (resp. diamantu).

(Afrique contemporaine, č. 97/1978.)

pf

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Št. Nemec: Štátne a mestské symboly, ich používanie a ochrana. Bratislava (Západoslovenský KNV) 1975. 78 stran textu a 12 stran příloh. Neprodejny účelový náklad.

Tato metodická příručka je pro nás zajímavá zejména proto, že věnuje výraznou pozornost mestským vlajkám a praperům, pokud jde o jejich používání a ochranu. Autor totiž vypracoval na str. 73-78 vzor té části statutu mestských národních výborů, která pojednává o mestských symbolech, a zde věnuje mestským vlajkám patřičnou pozornost. Za symboly města považuje a) znak a barvy města, b) vlajku města, c) pečeť města. Správně tedy rozlišuje mezi barvami města a vlajkou města. Vlajku města mají právo používat oficiální orgány a instituce, zatímco jiné organizace a občané mohou využívat praper utvrzený podle mestské vlajky. Konstatuje se ovšem, že všechny uvedené mestské symboly - tedy i vlajky - jsou dnes vlastně už jen historickou reminiscencí a není jim možné připisovat zvláštní právní význam, poněvadž neplní žádnou právní funkci. Zákonem č. 27 z r. 1972 Sbírky (SSR) a č. 28/1972 Sb. (ČSR) byla však vytvořena možnost, aby mestské národní výbory používaly mestské symboly (jmenovitě znaky) a aby je zakotvily ve svých statutech. Uvádíme proto český výtah Nemcova vzoru té části statutu, v níž se hovoří o mestských vlajkách a praporech.

Mestské symboly, jejich používaní a ochrana
Základní ustanovení

§ 1

Symboly města jsou (a) znak a barvy města, (b) vlajka města, (c) pečeť města.

§ 2

Znak a barvy města

(1) Znak města tvoří

(2) Podrobné vyobrazení znaku města je v příloze statutu.

(3) Barvy města jsou

§ 3

Vlajka města

- (1) Vlajka města se skládá z
- (2) Podrobné vyobrazení vlajky města a vzájemný poměr jejích rozměrů jsou uvedeny v příloze statutu.
- (3) Při slavnostních přiležitostech je možné používat prapor utvořený podle vlajky města.

§ 4 Pečet města

§ 5

Zásady používání znaku města

§ 6

Zásady používání vlajky města

- (1) Vlajku města jsou oprávněny používat
 - a) orgány městského národního výboru (obvodních národních výborů a místních národních výborů působících na území města),
 - b) jiné orgány, které určí plenární zasedání městského národního výboru,
 - c) organizace řízené a spravované městským národním výborem.
- (2) Jiné organizace a jednotliví občané mohou používat při slavnostních přiležitostech prapor utvořený podle vlajky města.
- (3) Vlajka je určena zásadně ke vztýčování a vláni na stožáru, na nějž se připevňuje pomocí lanka. Stožár je rovný, kruhevěho průřezu, bez příkras, z pevného materiálu a jeho horní konec má tvar zaoblené hlavice. Prapor v barvách města utvořený podle vlajky je přímo pevně spojen s žerdí. Rozměry praporu se řídí estetickými hledisky. Vlajka nebo prapor v barvách města mají být vyhotoveny z jednoduché látky (obě dvě strany mají být stejné), lehké a pevné, která nesmí být naškrobená. Odstiny barev mají mít sytý ten a mají být trvanlivé.
- (4) Vlajka (prapor) města se přechodně veřejně vztýčuje (vyvěšuje) na budovách a veřejných prostranstvích při slavnostních přiležitostech, zejména místního významu, a to vždy vedle československé státní vlajky (československého praporu), již je při tom třeba dát zákonem předepsané přednostní postavení.

- (5) Výzvu ke slavnostní výzdobě vlajkami nebo prapory města při slavnostních příležitostech místního významu vydává městský národní výbor. Slavnostní výzdoba zpravidla začíná ve večerních hodinách dne předcházejícího slavnostní příležitosti a končí v časných hodinách dne následujícího po této příležitosti. Vlajky nebo prapory je třeba ve stanovenou hodinu sejmout.
- (6) Vlajky města se může použít i ve veřejných průvodech a při přechodné vnitřní výzdobě veřejných místností a síní, přičemž musí být zároveň na čelném místě použita alespoň jedna československá státní vlajka v důstojné úpravě a ve větších rozměrech než má vlajka města.
- (7) Pro slavnostní výzdobu stolů se mohou používat vlajky města tvaru a rozměrů předepsaných ve schváleném vzoru pro československou státní vlajku.
- (8) Používané vlajky (prapory) musí být vždy čisté, nepoškozené a nesmí mít vybledlé barvy.

§ 7

Ochrana symbolů města

- (1) Symboly města je třeba mít ve stejné úctě a vážnosti jako státní symboly. Nesmí se proto používat tam, kde by mohl vzniknout dojem znevažování symbolů města.
- (2) Každé zneužití, neoprávněné, nevhodné a nepřiměřené používání symbolů města je zakázáno. Přestupky proti ochraně symbolů se trestají podle příslušných předpisů.
- (3) Ke hromadné výrobě, rozmnožování a jinému rozšířování symbolů města je třeba souhlasu městského národního výboru.
- (4) Symboly města, jejichž používání nebo podoba je v rozporu s ustanovením tohoto statutu, přikáže městský národní výbor odstranit tomu, kdo symbol používá. Obdobně se postupuje v případech, kdy se bez potřebného souhlasu městského národního výboru vyrábějí předměty obsahující symbol města.

§ 8

Závěrečná ustanovení

O používání symbolů města platí přiměřeně ustanovení před-

pisů a používání státních symbolů, pokud tento statut nestanoví jinak.

§ 9

Zrušuji se dosavadní předpisy upravující symboly města a jejich používání, vydané orgány městského národního výberu.

lm

NOVÉ STÁTNÍ ZNAKY

ŠALOMOUNOVY OSTROVY

Naši informaci o státním znaku nezávislých Šalamounových ostrovů z Vexileologie č. 29, str. 464 doplňujeme dalšími údaji o barvách znaku: štít zlatý, andřejský kříž zelený, zkřížené stříbrné harpuny s dvojitém medrou špičkou, štít na kříži hnědý, šípy a luk za melanéským štítem medré, mořské želvy v přirozených barvách, na medré hlavě štitu červený orel na šedé větvi, létající fregatky tmavomodré; přikryvadla jsou medrebilá stejně jako tečenice, v klenetu černý obrys demoredého člunu s červenými ozdobami a zlaté slunce, štítenec je zelený aligáter a bílý žralek, pod znakem je medrá silueta fregatky a zlatá stuha s černým nápisem TO LEAD IS TO SERVE. (FM 024)

-jm-

MADAGASKAR +)

Až po třech letech od zavedení se nám pedářile získat hedněvěrné informace o státním znaku Madagaskarské demokratické republiky, jehož vyobrazení jsme přinesli ve Vexilelogii č. 23 na str. 335. Podle nařízení č-76-002 z 9.2.1976 uveřejněného v říčním věstníku Madagaskarské demokratické republiky 12.2.1976 tvoří novou státní pečeť kruhový emblém s devizou republiky TANINDRAZANA, TOLOM-PIAVOTANA, FAHAFAHANA (Vlast, revoluce, svoboda) a opisem REPUBLIKA DEMOKRATIKA MALAGASY. Vlastní emblém tvoří slunce vycházející nad mořem, puška, rýč, pero a tři šípy nad nimi, v dolní části se pak nachází ozubené kolo; celý emblém je zavinut do věnce z klasů a květů rýže a kávovníku (GM). Barevné vyobrazení znaku, provedené podle madagaskarské poštovní známky, je uvedeno

v knize L.Muchy "Vlajky a znaky zemí světa", 2. vydání,
Praha 1977, str. 99.

-jm-

+) Podle Směrnic Názvoslovné komise ČÚGaK se má nadále
místo názvu Malgašsko užívat opět název Madagaskar.

SEYCHELY

Zásluhou K.Šmida, předsedy Afrického klubu, můžeme doplnit barvy seychelského znaku, otištěného ve Vexilologii 21, str. 291. Trávník je zelený, želva zelenošedá se světle-šedým krunýřem, palma má zelené listy, žlutozelené plody a hnědý kvěn. Lod je hnědá s bílými plachtami, ostrov v pozadí zelený. Moře je modré s bílými vlnami, obloha rovněž modrá se čtyřmi bílými mraky. Večouni mají ocelově modré zbarvení, pod hřbetní ploutví se jím táhne žlutošedý pruh. Helm je modrobílý se zlatými lesky. Točenice je bílo-modro-červená, nad ní jsou dvě modré vlny a mezi nimi jedna vlna bílá, přikryvadla jsou červená a modrá, zevnitř stříbrná. Faeton je bíločerný s červeným zobákem. Stuha pod štítem je žlutošedá, na vnitřní straně trnavě červená, nápis na ni je černý.

1m

Ing. Aleš Brožek

ZPRÁVA Z 8. MEZINÁRODNÍHO VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU

Dějištěm této významné vexilogické události se tentokrát stala metropole na Dunaji - Vídeň. Sem se letos sjel rekordní počet účastníků, téměř 130 vexilogů, heraldiků, historiků a muzejních pracovníků z 21 státu celého světa. Překvapivě nejvíce účastníků bylo ze Švýcarska, přijeli ale i vexilogové z USA, Kanady a Japonska. Do Vídně přicestovala také malá skupinka vexilogů ze socialistických zemí: V.A.Sokolov ze Sovětského svazu, ing.A.Hebłowski z Polska a autor této zprávy.

Poté, co severští vexilogové odřekli pořádání letošního kongresu, ujalo se jeho příprav viedenské vojenské historické muzeum společně s Vojenskou historickou společností (Gesellschaft für Österreichische Heereskunde), její sdružuje rakouské vexilogové a je členem FIAV od roku 1975.

V poměrně krátkém čase zajistili rakouští organizátoři vše potřebné, a tak ve dnech 25. až 29. června mohli účastníci letošního kongresu vyslechnout 21 přednášek a zúčastnit se i bohatého společenského programu.

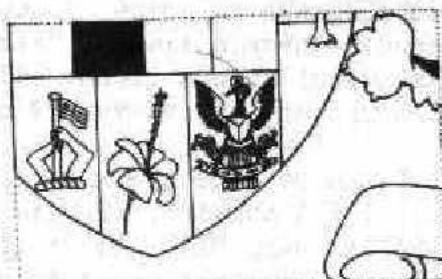
V slavnostním sále vojenského historického muzea oficiálně zahájil předseda FIAV dr.Ottfried Neubecker kongres v úterý 26. června. Účastníci se však sešli v prostorách muzea již ve večerních hodinách den předtím na neformální recepci. První den kongresu přinesl 10 přednášek. Největší ohlas vyvolala řeč dr.Rabbowa o tom, jak aži byly uspořádány hvězdy na první vlajce Spojených států amerických v r. 1777. Dr.Rabbow se domnívá, že hvězdy byly v kruhu. Zajímavě hovořil i dr.Smith, jenž přitomné seznámil s řadou vlajek, které navrhovalo Středisko pro výzkum vlajek námořnímu lodstvu Saúdské Arábie. Libila se i přednáška L.Mühlemanna o vlajkách užívaných švýcarskými loděmi a podrobná informace Kl.Sierksmy o vexilogické knize, jejíž autor námořní kapitán Paulus van der Dussen žil na přelomu 17. a 18. století. Večer strávili účastníci kongresu v Grinzingu při ochutnávce letočních druhů vín.

Druhý den dopoledne byla na programu prohlídka praporů v expozici i v depozitářích vídeňského vojenského historického muzea. Libilo se vtipné řešení uložení praporů na posuvné kovové rámy v depozitářích. Odpoledne pokračovaly přednášky v posluchárně geotechnického výzkumného ústavu. Největší úspěch měl W.Crampton, jenž hovořil o praporech užívaných v Anglii za občanské války. H.Soejima, předseda japonské společnosti Kokki Kyokai, přednášel v japonštině c historii japonské státní vlajky. Večerní program tvořila návštěva Luxemburku, kde tamní skupina přivelela ukázky lidových taneců.

Třetí Kongresový den nabídli organizátoři celodenní autobusový zájezd. Dopoledne se uskutečnila návštěva zámku Hallstattu a poté prohlídka teraziinské vojenské akademie a kostela sv. Jiří ve Vídenském Novém Městě. Tři čtvrtiny obědě v prostorách vojenské akademie přednáš J.Sierksmy-Zeuff vyznamenání za zásluhy v oblasti vexilogie, které uděluje nizozemská vexilogická a heraldická nadace Stichting voor Danistiek en Heraldiek na každém kongresu. Letos jím byl poctěn dr.Cünter Mattern. Odpoledne pak v vexilogické prohlídce hradu Forchtensteina a přijatý podvečer ve sklepku v Ruster u Nezidarského jezera.

ROVNÍKOVÁ GUINEA

MALAJSIE
(štát)

SEVERNÍ KYPR

GRUZIA

POLÓ

RSSSR

Poslední den kongresu strávili účastníci opět v přednáškovém sále a vyslechli posledních pět přednášek. Velký ohlas vzbudil referát T. Wilsona o rukopisech, uložených v cambridgecké knihovně. Rukopisy obsahují řadu neobvyklých a dosud neznámých vlajek. Velká pozornost byla věnována i vystoupení autora těchto řádků, který přednášel o oficiálních návrzích československé státní vlajky z let 1918 až 1920.

Tečku za úspěšným kongresem udělal slavnostní banket v paláci Pallavicini. Předtím však proběhlo téměř tříhodinové zasedání FIAV. Novými členy federace se staly vexilogické společnosti z Belgie a Španělska. Počet společností a institucí sdružených ve FIAV tak vzrostl na dvacet. Žádost o členství podal rovněž Flag Design Center ze San Diega (USA) a heraldická společnost západní části Švédska Västra Sveriges heraldiska sällskap, která se zabývá i vexilogií. Jejich přímlášky však budou posuzovány až na příštím zasedání FIAV. Další vexilogický kongres se bude konat v Ottawě v roce 1981. Místem konání 10. kongresu bude pravděpodobně Madrid nebo Bremerhaven. Dosavadní předseda a tajemníci FIAV byli znova zvoleni na další dvě léta. Návrh, aby byla pořádána vexilogická sympozia pod hlavičkou FIAV v letech, kdy se nekonají kongresy, nebyl schválen. Ke konci zasedání FIAV předložil Kl. Sierksma návrh, aby byly učiněny kroky k vypracování nového statutu federace, jenž bude předložen UNESCO k mezinárodnímu uznání v r. 1981.

DVE VEXILOLOGICKÁ PERIODIKA

O existenci finského vexilogického zpravodaje se mnozí vexilogové dozvěděli jen díky citaci ve Smithově encyklopédii "Flags through the ages and across the world" a přitom zpravodaj "Lihuvat Värit" (Třepetající se barvy) vychází již od r. 1970. Za dobu své existence vyšlo s tímto názvem 48 čísel, obsahujících nejen informace o vlajkách, ale i o znacích, emblémech, medailích, razítkách a značkách. Je na místě, že zpravodaj informuje i o symbolech a odznacích finských skautů. Jeho redaktorem je totiž člen finské skautské organizace, heraldik a vexilog Kari K. Laurla. Ten také spolu s Hannu Kuismou založil 22.11.1972 společnost skautů-heraldiků "Partioheraldikot". Společnost má

nyní 14 členů různého věku z celého Finska. Hlavním jejím cílem je šíření heraldických a vexilologických znalostí mezi lidmi a především mezi skauty. K tomu jí pomáhá již zmíněný zpravodaj. Společnost zároveň registruje vlajky, odznaky, medaile a šatky finských skautů, dbá o dodržování heraldických pravidel při jejich tvorbě a od r. 1973 uděluje nejlepším novým skautským odznakům uměleckou cenu. V r. 1977 rovněž uspořádala první heraldický kurs.

Často citovanou literaturou se v posledních číslech naší Vexilologie stalo periodikum "Flaggenmitteilung". Jeho redaktorem a vydavatelem je Švýcarský chemik dr. Günter Mattern, kterému byla na letošním 8. vexilologickém kongresu udělena medaile za zásluhy o rozvoj vexilologie. O vexilogii se zajímá již 28 let a zejména se specializuje na historii vlajek německých států, indických knížectví a barmských států. Protože dostává řadu vexilologických díla z podobného charakteru, rozhodl se na ně odpovídat formou rozmanňovaných informačních listů. A tak se od října 1975 do poloviny dubna 1979 objevilo již 36 "Sdělení o vlajkách", která velice pohotově přináší informace o všech druzích vlajek (včetně vlajek leteckých společností) i o státních znacích. V informačních listech nechybějí ani údaje o nových vexilologických publikacích a přetisky krátkých novinových zpráv. "Flaggenmitteilungen" nyní vycházejí téměř ve 40 exemplářích pro vexilogii ze 14 zemí světa.

abr

K VÝSLEDKŮM DOTAZNÍKOVÉ AKCE O KLUBOVNÍM ZPRAVODAJI

Začátkem listopadu 1978 rozeslal výbor Vexilologického klubu všem 96 členům dotazník se žádostí o vyplnění údajů, které by výboru pomohly vytvořit si názor na celkovou odpověď dosavadního zaměření klubovního zpravodaje a poznat další přání a představy členstva o náplni i formální stránce Vexilogie. Odpovědělo 55 členů klubu, z nichž bylo do celkového hodnocení zahrnuto 49, a tak dosaženo i statisticky reprezentativního souboru. Zbývající respondenti úroven zpravodaje pro malý počet obdržených čísel nehodnotili.

Při hodnocení obsahu Vexilogie byla celková úroven označena jako dobrá až velmi dobrá a rovněž tematické zaměření většině (41) vyhovuje. Z jednotlivých druhů otiskovaných vexilologických informací byly nejlépe hodnoceny aktuální

ní informace o nových vlajkách (4,7 bodu z 5 možných), vysoko ceněny jsou i zprávy o vlajkách boženeckého hnutí, o nových státních znacích a historicko-politické souvislosti vzniku vlajek již známých, kdy m. i. hodnocení pohybuje mezi 4,1 až 4,3 bodu a také nízký počet abstenční svědčí o sledování těchto typů informací většinou členů. V nižším hodnocení obecně vexilologických, metodických a organizačně informativních příspěvků (3,3 - 3,8), stejně jako ve větším počtu abstenční vidíme výsledek jadnak malého rozsahu věnovaného této problematice, jednak relativně nižšího zájmu členů klubu o tento druh informaci. Tam, kde členové výslovně žádají rozšíření podávaných informací (např. praktické poznatky a uspořádáním sbírky, bibliografie, informace o práci klubu i jeho výboru apod.), vyjdeme požadavkům samozřejmě vstříc.

Pokud jde o hodnocení nejúspěšnějšího čísla a příspěvku ve Vexilologii, nejvíce hlasů získala Vexilologie č. 18 a článek dr.L.Muchy a P.Fojtíka "Spojené arabské emiráty a vývoj vlajek na jejich území". Z faktu, že bylo jmenováno celkem 17 čísel (z 27) a 33 článků, lze opět usuzovat na celkovou spokojenosť členů klubu s úrovní zpravodaje. Ačkoliv byly poměrně vysoko hodnoceny příspěvky širšino historicko-politického a geografického zaměření, resp. objevily se požadavky na uvádění beletristicky laděných článků o vlajkách a praporech a hlubších historických exkurzů do vexilologie, nehodláme zatím nic měnit na dosavadním celkovém zaměření zpravodaje jako odborného bulletinu, informujícího o novinkách v oblasti státní vexilologie a heraldiky a přinášejícího především faktografické články, i když se samozřejmě pro zpestření obsahu a uspokojení co největšího počtu členů nebudeme vyhýbat ani příspěvkům tohoto druhu.

Dotazníková akce znova zdůraznila široké pole zájmu československých vexilologů a rozmanitost pohledů, ze kterých se naši čtenáři zajímají o vexilologii. Vzhledem k tomu, že etapa zájmu o státní vlajky byla u většiny členů klubu již minula a že se dále rozšiřuje obzory zájmu na další druhy vlajek, zvážil výbor požadované obohatení náplně o regionální české vlajky, čs. vojenské a sportovní vlajky a prapory, státníky nejvyšších státních představitelů a znaky závislých území a přijal potřebná opatření, jejichž výsledky jste již ostatně mohli pozorovat v náplni posledních

čísel. V této souvislosti bychom chtěli upozornit na pravidelnou vexilogickou rubriku v měsíčníku Lidé a země, s níž chceme i nadále spolupracovat při otiskování informací o regionálních vlajkách.

Dotazníková akce konečně potvrdila, že stále nemůžeme být dostatečně spokojeni s technickou stránkou našeho zpravodaje, který po obsahové stránce patří mezi nejlepší na světě. Je však třeba si uvědomit, že jde o interní bulentin klubu, vydávaný v nákladu 200 kusů a finančně krytý pouze z členských příspěvků, přičemž ani technické možnosti Obvodního kulturního domu nejsou adekvátní našim představám a běžné úrovní podobných tiskoven. Neuspokojivé technické možnosti vydávání (zastaralá technika tisku na rozmnožovacím stroji za. Rominor, nedostatek kvalitního papíru) se snažíme kompenzovat kvalitní grafickou úpravou, za niž jsme upřímně vděčni našim spolupracovníkům ing. M. Kroupovi a J. Klementovi. Technické podmínky tisku také omezují naše možnosti vydávat Vexilogii častěji a s větším počtem stran, nehledě na malou příspěvkovou aktivitu našich členů a na skutečnost, že vydávání zpravodaje zabezpečujeme na úkor svého volného času.

Na závěr je třeba poděkovat nejen všem členům klubu, kteří spochopením reagovali na naši dotazníkovou akci a sdělili výboru svůj názor, nejen těm, kteří nabídli spolupráci při vydávání Vexilogie v budoucnu, ale především celému výboru Vexilogického klubu za nezměrnou iniciativu, pochopení a pomoc při přípravě a vydávání našeho zpravodaje, za aktívni autorskou práci a za organizační zabezpečování distribuce.

J. Martykán

K ČLÁNKU O VLAJKÁCH ČESkoslovenských MĚST

Očekával jsem tuto práci s velkým zájmem a domnívám se, že je to zatím jeden z nejjejmavějších a nejpřínosnějších příspěvků ve Vexilogii. Jako historika mne zaujalo především zpracování úvodu, které přihlíží i k nejnovější literatuře a je velmi užitečné. Poznámky lze mít jen k údaji, že se kolem roku 1500 už neudržoval zvyk čtvrtních korouhví. K roku 1513 máme jednoznačný zápis ve Starých letoptisech českých (2.vydání 1941, str.292), který vyznívá

jako ten z roku 1443. Z Vojtiškových prací může být ještě citována studie O městských barvách pražských (Věstník hl. m. Prahy, 42, 1935, str. 865-868) a dále práce Štefana Nemce, Štátne a mestské symboly, ich používanie a ochrana, Bratislava (Západoslovenský KNV) 1975, kde je několik zmínek i o problematice vlajek.

Jedním z dalších úkolů Vexilologického klubu by měla být snaha o postupnou registraci staré literatury a vytvoření alespoň základní bibliografie jako pomocky pro další bádání. Šlo by o práci nepochybětě těžkou, protože např. k městské vexilologii je řada údajů rozptýlena v různých heraldických statích. Kromě toho by bylo velmi záslužné a důležité, kdyby se klub pokusil o registraci starých praporů dochovaných v muzeích. Umožnilo by to získat přesnější představu o tom, s jakým materiálovým základem může dnes vexilologie pro starší období počítat. Efekt takové akce by mohl být trvalý.

B.Zilynský

K SOUPISU NAŠICH MĚSTSKÝCH VLAJEK A PRAPORŮ

Tři členové klubu provedli podrobný průzkum této problematiky v okresech, kde žijí. Ing.A.Brožek prostudoval archivní materiál z okresu Ústí nad Labem, K.Černý navštívil všechny městské národní výbory v okrese Plzeň-sever a O.Černý dopsal na všechny národní výbory v okrese Most. Výsledky jejich šetření budou obsaženy v dalších zprávách o čs. městských vlajkách a praporech.

lm

OPRAVA

Technickým nedopatřením nejsou uvedeny autorské značky u příspěvků na str. 558 a 559. Autorům článků Rovníková Guinea a Jura (lm), Komory a Omán (pf) a Francouzská Guayana (jm), jakož i čtenářům se za toto nedopatření omlouváme.

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilologického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Kalininova 53, 130 00 Praha 3. Vychází neperiodicky a je určen pouze členům klubu. Toto číslo připravili ing.J.Martykán, dr.L.Mucha a ing.Al. Brožek. Výtvarně spolupracoval ing.M.Kroupa.